

Турецька квота: як турецька квота перерозподіляє ринок кукурудзи

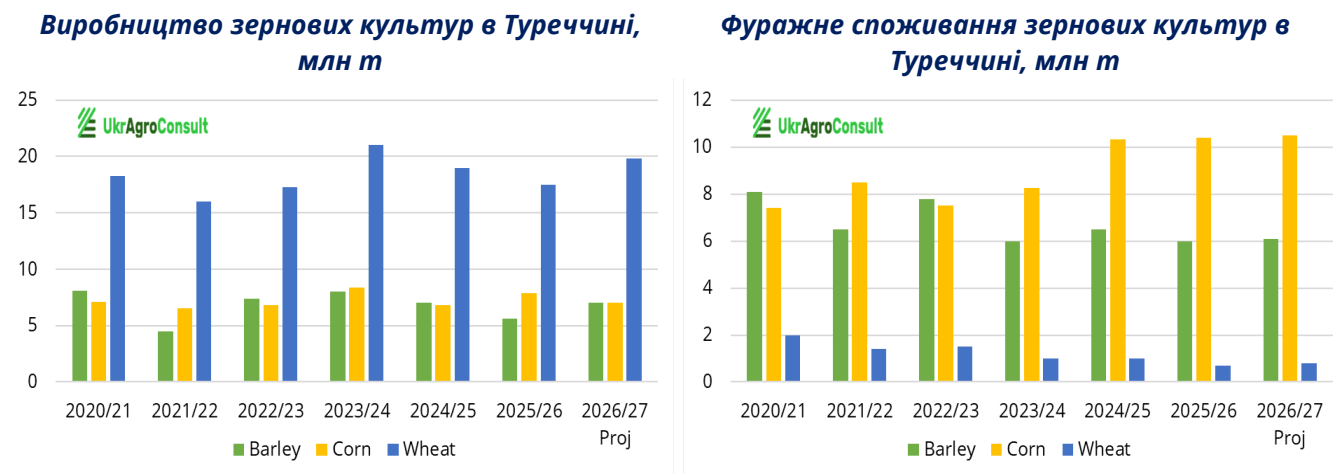
Минулий тиждень приніс на ринки сільськогосподарських ринків позитивні сигнали.

17 квітня Туреччина оголосила про імпорт 3 млн т кукурудзи за зниженою ставкою мита у 5%. Імпорт кукурудзи поза квотою залишається з митом у розмірі 130%.

Цього ж дня Іран повідомив про відкриття Ормузької протоки для усіх комерційних суден на період дії режиму припинення вогню в Лівані. Але ця позитивна новина була дієвою лише добу. 18 квітня Іран оголосив про повне закриття Ормузької протоки до повного зняття морської блокади США.

Виробництво кукурудзи

Уряд Туреччини з 2024/25 сезону впровадив стратегію «Планування сільськогосподарського виробництва», яке спрямоване на перехід до вирощування культур, що потребують менше водних ресурсів. Але парадоксом 2025/26 сезону стало збільшення посівних площ під кукурудзою та збір урожаю близько 8 млн т. Високий попит з боку тваринництва зберігає економічну вигоду вирощування кукурудзи в певних регіонах.

Джерело: USDA

Скорочення виробництва ячменю та високі ціни на нього спонукають галузь тваринництва більше використовувати кукурудзу в рецептурі кормів. Таким чином з 2024/25 сезону потреби в кукурудзі для фуражного споживання сягнули понад 10 млн т на сезон.

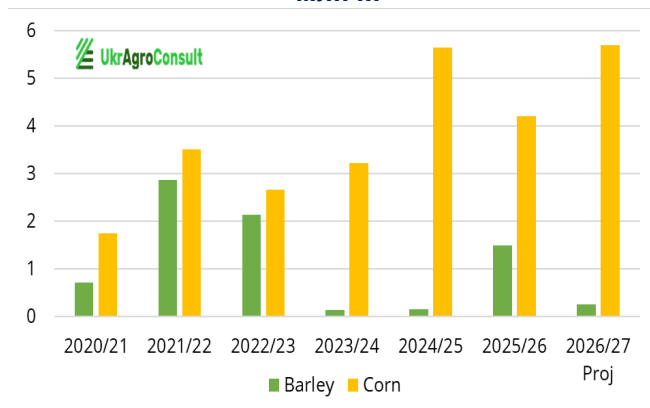
Митна політика щодо імпорту зернових

Починаючи з 2023/24 сезону Туреччина використовує «блокувальну» ставку 130% на імпорт основних зернових. Таке рішення було запроваджено для захисту місцевих фермерів перед початком збору урожаю та стабілізації внутрішніх цін.

В періоди зниження врожаю уряд країни відкриває тимчасові пільгові квоти зі ставкою 0% або 5% для конкретних об'ємів окремих культур.

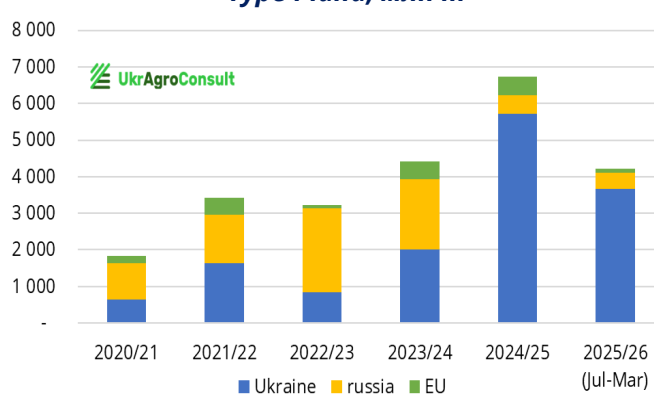
В 2025/26 сезоні потреба в імпорті кукурудзи оцінюється в межах 4.2 млн т. На початку сезону було схвалено імпорتنу квоту в 1 млн т на ячмінь та кукурудзу без сплати митних зборів для Державної зернової ради (ТМО). Тепер з квітня до початку нового сезону планується закупити ще 3,0 млн т кукурудзи. Окрім того Туреччина використовує свою географічну перевагу і частина кукурудзи реекспортується далі на ринки Близького Сходу або Північної Африки.

Імпорт кукурудзи та ячменю до Туреччини, млн т

Джерело: USDA

Основні постачальники кукурудзи до Туреччини, млн т

Джерела: Єврокомісія, УкрАгроКонсалт

На ринку кукурудзи в Туреччині спостерігається домінування російської кукурудзи. Останні два сезони України почала нарощувати поставки кукурудзи до Туреччини. Частка України в поставках сягнула 85-87%. Окрім України та росії невелику частку кукурудзи постачається з Європи, переважно румунської. Поставки американської чи бразильської кукурудзи представлені одиничними поставками. Болгарія через неврожаї останні два роки суттєво скоротили свої поставки кукурудзи.

Конкуренція за поставки 3 млн т кукурудзи

Особливою умовою поставок кукурудзи за зниженою митною ставкою є обмеження в 8 000 т на одну митну декларацію (або на одну компанію/заявку):

- Це дозволяє імпортувати кукурудзу не тільки кільком великим трейдерам, а і малим та середнім компаніям.
- Більша кількість покупців створює більшу конкуренцію в ціноутворенні, не дозволяє депінгувати турецьким покупцям.
- Це допомагає уникнути «заторів» у портах та навантаження на портові елеватори.

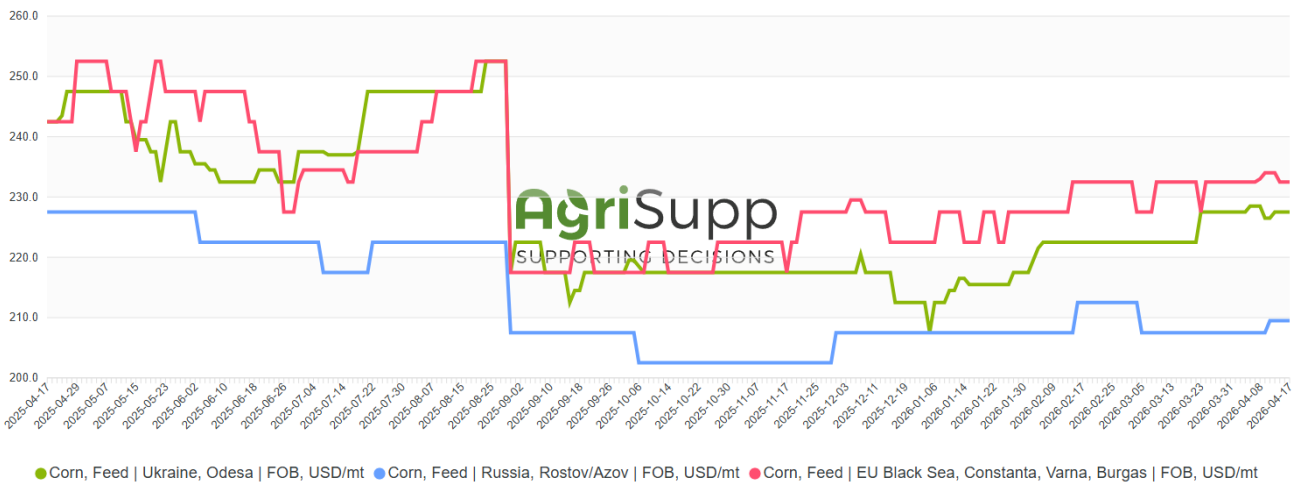
В даній ситуації беззаперечним фаворитом виступає українська кукурудза:

- Вищий експортний потенціал в поточному сезоні порівняно з 2024/25 сезоном. На початок квітня більш повільний експорт формує великі перехідні залишки в країні. Таким чином українські трейдери мають більшу кількість пропозиції для турецької сторони.
- Перші прогнози урожаю 2026/27 сезону на рівні поточного сезону в межах 30-32 млн т дозволяє утримувати ціни від зростання через можливий дефіцит.
- Виробництво кукурудзи в росії у 2025/26 сезоні фактично на рівні 2024/25 сезону -14,6-14,8 млн т. Враховуючи високий попит на кукурудзу на внутрішньому ринку експорт у 2024/25 сезоні сягнув лише 3,1 млн т. На 15 квітня 2026 р. за оперативними даними експорт у 2025/26 сезоні вже досяг 3,5 млн т, що говорить про фактично використаний експортний потенціал.
- Румунія в поточному сезоні зі свого експортного потенціалу в 1,0 млн т на зовнішні ринки відвантажила понад 600 тис. т кукурудзи.
- Болгарія може собі дозволити експортувати до Туреччини не більше 50,0-100,0 тис. т при умові вищої ціни на турецькому ринку та імпорту дешевшої української кукурудзи для внутрішніх потреб.

Для української кукурудзи негативним факторами переважно слугує вплив росії на український ринок:

- Обстріли портової інфраструктури та суден, що прямують під завантаження кукурудзою.
- Обстріли залізничної інфраструктури, що скорочує обсяги поставок в даному сегменті.
- Поставки кукурудзи невеликими партіями, що скорочує логістичний шлях і тим самим забезпечує оперативну доставку. Таким чином турецькі покупці можуть вимагати певних дисконтів в ціні на українську кукурудзу.

В середині країни українські трейдери можуть зіткнутися з поведінкою українського аграрія. На даний момент аграрії зайняті посівною. Через брак працівників на підприємствах відвантаження зерна (особливо авто транспортом) розтягнуто в часі. Тому трейдерам за оперативність поставок можливо доведеться пропонувати певні надбавки до ціни. Також аграрії мають можливість вибирати більш вигідні культури для реалізації, враховуючи можливості зберігання залишків старого врожаю.

Український ринок одразу відреагував на новину підвищеним попитом з боку трейдерів. Брокери озвучують ціни на українську кукурудзу на турецькому ринку в діапазоні 255-256 \$/т CIF Marmara.

Прогнози на 2026/27 сезон

Туреччина один із найбільших виробників м'яса птиці. USDA у своїх звітах прогнозує подальше збільшення використання кукурудзи в раціоні птиці до 12,0 млн т. При цьому власне виробництво може скоротитися до 7 млн т, що збереже залежність країни від імпоротної кукурудзи.